

**TQM d.o.o. INSTITUT ZA KVALITET,
STANDARDIZACIJU I EKOLOGIJU**

**Modrac b.b., Lukavac, BiH
ID broj: 4209977290008
PDV broj: 209977290008**

**Tel/fax: +387 35 553 999
Tel/fax: +387 35 554 444
Tel/fax: +387 35 560 309**

**Mob: +387 61 315 036
E-mail: kvalitetiokolis@tqm.ba
Web: www.tqm.ba**

**UNUTRAŠNJI PLAN INTERVENCIJE –
Podzemno skladište za tečna goriva
i ukapljeni naftni plin
Podružnica Tešanj – Terminal Tešanj**

**HIFA-PETROL d.o.o. SARAJEVO
Hotonj b.b.
71320 Vogošća, Bosna i Hercegovina**

**Broj: 16-5-1937-1/25
Datum: 19.03.2025. godine**

OPŠTI PODACI:

Naručilac: HIFA-PETROL d.o.o. Sarajevo
Hotonj b.b. 71320 Vogošća,
Bosna i Hercegovina

Projekat: UNUTRAŠNJI PLAN INTERVENCIJE –
Podzemno skladište za tečna goriva
i ukapljeni naftni plin
Podružnica Tešanj – Terminal Tešanj

Broj: 16-5-1937-1/25

Datum dokumenta: 19.03.2025.

Izvršilac: TQM d.o.o. Lukavac
Institut za kvalitet, standardizaciju i ekologiju
Modrac b.b., 75300 Lukavac
Identifikacioni broj: 4209977290008
PDV broj: 209977290008
tel/fax: +387 35 553 999, 554-444, 554-445
web: www.tqm.ba, email: info@tqm.ba

Na projektu su radili:

Mirza Tokić, dipl.ing.tehn.

Maida Sultanić, MA.polj.

Enes Softić, bach.ing.građ.

Nermin Alić, dipl.ing.rud.

Elvedin Bešić, bach.ing.maš.

Mr. Nedim Čitaković, dipl.ing.arh.

Kontakt osobe operatora
koje su davale podatke i
informacije vezane za
izradu dokumentacije:

Mirnes Madeško

Kenan Danović

SADRŽAJ

UVOD	5
1. IMENA ILI POLOŽAJI OSOBA KOJE SU OVLAŠTENE ZA POKRETANJE HITNIH POSTUPAKA I OSOBA KOJA JE ODGOVORNA ZA MJERE UBLAŽAVANJA POSLJEDICA NA MJESTU DOGAĐANJA I NJIHOVU KOORDINACIJU	7
2. IME ILI POLOŽAJ OSOBE KOJA JE ODGOVORNA ZA POVEZIVANJE SA FEDERALNOM UPRAVOM ZADUŽENOM ZA VANJSKI PLAN INTERVENCIJE	7
3. ZA PREDVIDLJIVE UVJETE ILI DOGAĐAJE KOJI BI MOGLI BITI ZNAČAJNI ZA IZBIJANJE NESREĆE VEĆIH RAZMJERA, RADNJE KOJE TREBA PREDUZETI DA BI SE TI USLOVI I DOGAĐAJI DRŽALI POD KONTROLOM TE DA BI SE OGRANIČILE NJIHOVE POSLJEDICE, ŠTO UKLJUČUJE I OPIS SIGURNOSNE OPREME TE RASPOLOŽIVIH SREDSTAVA	7
4. ORGANIZACIJA OGRANIČAVANJA RIZIKA ZA OSOBE NA MJESTU DOGAĐANJA, UKLJUČUJUĆI I NAČINE UPOZORAVANJA I OČEKIVANO PONAŠANJE PO PRIJEMU UPOZORENJA.....	12
5. ORGANIZACIJA RANOG UPOZORENJA, U SLUČAJU INCIDENTA, FEDERALNE UPRAVE KOJA JE ODGOVORNA NA PRIMJENU VANJSKOG PLANA INTERVENCIJE, VRSTU INFORMACIJA KOJE BI TREBALO SADRŽAVATI POČETNO UPOZORENJE I MJERE PRUŽANJA DATALJNIJIH INFORMACIJA, ČIM POSTANU DOSTUPNE	14
6. ORGANIZACIJA OSPOSOBLJAVANJA OSOBLJA ZA DUŽNOSTI KOJE ĆE MORATI OBAVLJATI KADA JE POTREBNO I PREMA POTREBI, KOORDINIRANJE AKTIVNOSTIMA SA HITNIM SLUŽBAMA IZVAN MJESTA DOGAĐAJA	15
7. ORGANIZACIJA PRUŽANJA PODRŠKE UBLAŽUJUĆIM MJERAMA IZVAN MJESTA DOGAĐAJA.....	16

UVOD

Podzemno skladište za tečna goriva (dizelsko gorivo, bezolovni motorni benzin i euro loživo ulje ekstra lako) i ukapljeni naftni plin (propan-butan smjesa) operatora HIFA-PETROL d.o.o. Sarajevo nalazi se u naselju Bukva na zemljištu označenim kao k.č. 100/7 i 100/8 k.o. Tešanj I, općina Tešanj.

U skladu sa članom 7. stav (1) Pravilnika o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera („Službene novine Federacije BiH“, broj 51/21 i 96/22), operator je dužan utvrditi postojanje opasnih supstanci u pogonu, postrojenju i/ili skladištu prema vrstama i količinama i o tome obavijestiti Federalno ministarstvo okoliša i turizma ispunjavanjem obrasca obavještenja operatera o pogonu, postrojenju i/ili skladištu koje može izazvati nesreće većih razmjera (Priloga II. Pravilnika).

Dana 27.11.2024. operator je Federalnom ministarstvu okoliša i turizma dostavio dopunjen Prilog II. Obrazac obavijesti operatera o pogonu/postrojenju/skladištu koje može izazvati nesreće većih razmjera. Na osnovu dostavljenog obrasca Federalno ministarstvo okoliša i turizma izdalo je *Odgovor na dostavljeni Prilog II – Obrazac obavještenja*, - dostavlja se, broj: UPI 05/2-02-19-5-105/24 od 05.12.2024. godine kojim se operator obavezuje izraditi Izvještaj o stanju sigurnosti, Informaciju o sigurnosnim mjerama, Unutrašnji plan intervencije te Federalnom ministarstvu okoliša i turizma dostaviti podatke za unos u Registar postrojenja u kojima su prisutne opasne supstance.

U skladu sa Pravilnikom o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera ("Službene novine Federacije BiH", broj: 51/21 i 96/22), podzemno skladište za tečna goriva i ukapljeni naftni plin operatora HIFA-PETROL d.o.o. Sarajevo spada u pogone i postrojenja koja skladište opasne supstance nevedene u Prilogu Ia. Opasne supstance, Dio 2. Nazivi opasnih supstanci, Kolona 1. Opasne supstance pod rednim brojem 18. ukapljeni vrlo lako zapaljivi gasovi (238,5 t) i pod rednim brojem 34. Naftni derivati i alternativna goriva (996 t dizelsko gorivo, 180 t bezolovni motorni benzin i 792 t euro loživo ulje ekstra lako). Prema količinama opasnih supstanci koje operator skladišti na predmetnoj lokaciji i prema graničnim količinama propisanim Pravilnikom o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera ("Službene novine Federacije BiH", broj: 51/21 i 96/22) operator HIFA-PETROL d.o.o. Sarajevo spada u kategoriju „viši razred pogona, postrojenja i/ili skladišta“ za koji je potrebno izraditi Izvještaj o stanju sigurnosti.

U skladu sa članom 14. stav (1) Pravilnika o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera („Službene novine Federacije BiH“, broj 51/21 i 96/22), operator je dužan izraditi Unutrašnji plan intervencije. Sadržaj Unutrašnjeg plana intervencije propisan je članom 14. stav (2) iz poglavlja IV Pravilnika o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su

prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera („Službene novine Federacije BiH“ broj 51/21, 96/22).

1. IMENA ILI POLOŽAJI OSOBA KOJE SU OVLAŠTENE ZA POKRETANJE HITNIH POSTUPAKA I OSOBA KOJA JE ODGOVORNA ZA MJERE UBLAŽAVANJA POSLJEDICA NA MJESTU DOGAĐANJA I NJIHOVU KOORDINACIJU

Osobe ovlaštene za pokretanje hitnih postupaka i osobe odgovorne za mjere ublažavanja posljedica na mjestu događaja i njihovu koordinaciju:

Muhamed Vrabac, direktor društva	Tel: 387 61 799 755
Halid Kadrić, zamjenik direktora	Tel: 387 62 674 522

Osoba zadužena za provedbu interventnih procedura i osoba zadužena za koordinaciju aktivnosti na evakuaciji unutar pogona i postrojenja:

Hasan Halilović, poslovođa	Tel: 387 61 894 927
----------------------------	---------------------

2. IME ILI POLOŽAJ OSOBE KOJA JE ODGOVORNA ZA POVEZIVANJE SA FEDERALNOM UPRAVOM ZADUŽENOM ZA VANJSKI PLAN INTERVENCIJE

Osobe odgovorne za povezivanje sa Federalnom upravom zaduženom za vanjski plan intervencije:

Muhamed Vrabac, direktor društva	Tel: 387 61 799 755
Halid Kadrić, zamjenik direktora	Tel: 387 62 674 522
Hasan Halilović, poslovođa Terminala Bukva	Tel: 387 61 894 927
Mirnes Madeško, referent zaštite na radu i zaštite od požara	Tel: 387 61 668 706

3. ZA PREDVIDLJIVE UVJETE ILI DOGAĐAJE KOJI BI MOGLI BITI ZNAČAJNI ZA IZBIJANJE NESREĆE VEĆIH RAZMJERA, RADNJE KOJE TREBA PREDUZETI DA BI SE TI USLOVI I DOGAĐAJI DRŽALI POD KONTROLOM TE DA BI SE OGRANIČILE NJIHOVE POSLJEDICE, ŠTO UKLJUČUJE I OPIS SIGURNOSNE OPREME TE RASPOLOŽIVIH SREDSTAVA

Sistem obavještanja

U slučaju pojave početnog požara ili prijetnje od nastanka požara ili eksplozije svaki radnik dužan je ugaziti požar aparatima za početno gašenje požara ili hidrantima ili ukloniti opasnost, ali bez ugrožavanja vlastitog života ili života drugih.

U slučaju bilo kakve promjene, pojave ili neispravnosti u radu, a koja predstavlja opasnost zaposlenik, odnosno radnik očevidac dužan je o tome odmah obavijestiti odgovorne

osobe i institucije prema sistemu obavještanja u slučaju incidentnih situacija. Radnik očevidac dužan je obavijestiti ostale zaposlenike na postrojenju.

Za incidentnu situaciju direktor društva i zamjenik direktora društva pokreću hitne postupke, sazivaju i imenuju tim za provođenje mjera ublažavanja na mjestu događanja. Organizuju radnje za smanjenje posljedica iznenadnog događaja uključivanjem potrebnog osoblja, donose odluke i daju upute za postupanje.

Ostali članovi tima su odgovorni za provođenje odluka i naredbi vođe tima. Vršer konstantno praćenje nastale situacije, učestvuju u unapređenju interventnih procedura i obavještanju ostalih zaposlenika. Osoba imenovana za provedbu interventnih procedura i osoba zadužena za koordinaciju aktivnosti na evakuaciji unutar postrojenja je poslovođa terminala.

U slučaju da opasnost prelazi kapacitete djelovanja na području postrojenja obavještava se Federalna uprava za civilnu zaštitu i pokreće se Vanjski plan intervencije.

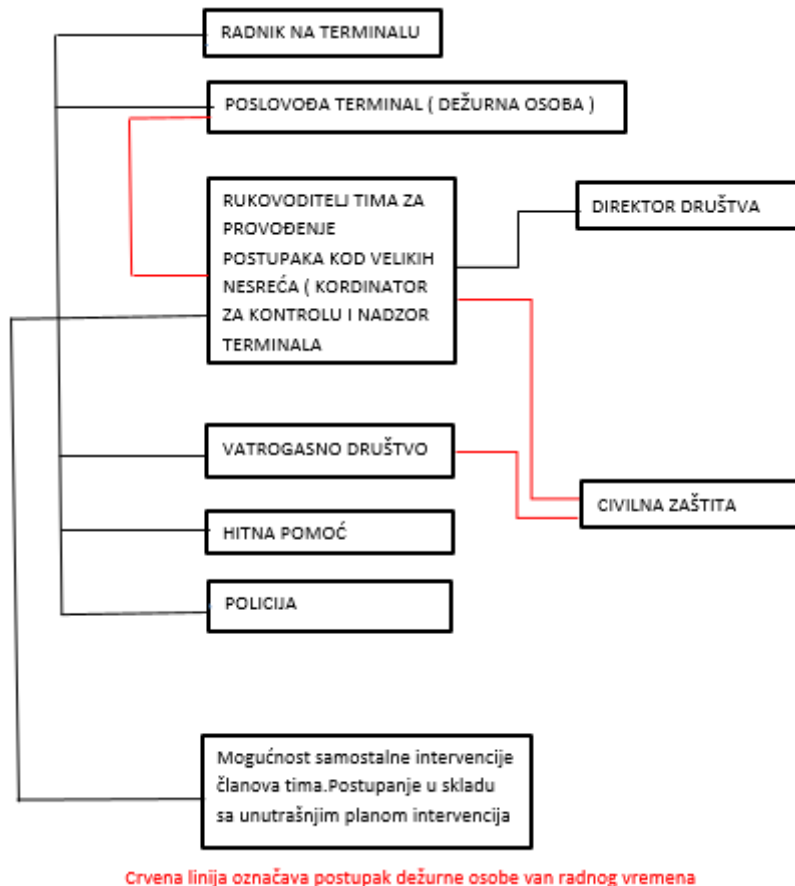
Sve osobe koje se u trenutku nesreće zateknu na mjestu događaja moraju poštivati upute ovlaštenih osoba.

Poslovođa terminala odgovoran je za evakuaciju unutar postrojenja:

- Izdaje naredbu za evakuaciju, usmjerivši zaposlenike na točno određeni put i na određeno mjesto za okupljanje;
- Poduzima mjere suzbijanja panike, upoznaje zaposlenike s pojavom iznenadnog događaja i to bez uzbuđivanja i straha;
- Provjerava da li su svi zaposlenici napustili svoja radna mjesta, okuplja zaposlenike nakon primijenjenog postupka evakuacije;
- Ozlijeđene zaposlenike, uz prethodno pružanje prve pomoći, evakuira s ostalim zaposlenicima.

U slučaju da se nisu mogli evakuisati svi ugroženi potrebno je učiniti sljedeće:

- Izvidjeti mjesta gdje se nalaze neevakuisani zaposlenici i kakva im opasnost prijete;
- Utvrditi broj neevakuisanih osoba;
- Izvidjeti prohodnost pojedinih prolaza do neevakuisanih osoba;
- Noću omogućiti osvjetljenost ugroženih objekata i prostorija;
- Utvrditi raspoloživu opremu potrebnu za spašavanje zaposlenika te istu odmah dostaviti na najpovoljnije mjesto.

Slika 1. Sistem obavještanja u slučaju incidentnih situacija

Postupanje u slučaju nesreće

Postupanje u slučaju nekontrolisanog ispuštanja UNP-a:

- Oglašavanje uzbune;
- Obavještanje odgovornih osoba i institucija prema sistemu obavještanja u slučaju incidentnih situacija;
- Ukoliko se na lokaciji pretakališta odvijaju aktivnosti pretakanja prekinuti pretakanje;
- Zatvaranjem odgovarajućih ventila spriječiti dotok novih količina opasne materije;
- Ukoliko nije moguće, na siguran način, zaustaviti istjecanje plina, hladiti spremnik i okolno područje vodenim sprejom;
- Otkloniti sve moguće izvore zapaljenja;
- Obavještanje o stanju mogućnosti formiranja oblaka para;
- Poduzeti mjere lične zaštite;
- Izolirati područje ispuštanja. Osloboditi područje od zaposlenika i posjetioca po mogućnosti u suprotnoj strani od smjera puhanja od vjetra.

Postupanje u slučaju nekontrolisanog ispuštanja naftnih derivata:

- Oglašavanje uzbune;
- Obavještanje odgovornih osoba i institucija prema sistemu obavještanja u slučaju incidentnih situacija;

- Ukoliko se na lokaciji pretakališta odvijaju aktivnosti pretakanja prekinuti pretakanje;
- Zatvaranjem odgovarajućih ventila spriječiti dotok novih količina opasne materije;
- Otkloniti sve moguće izvore zapaljenja;
- U slučaju manjeg ispuštanja potrebno je provesti pretakanje u neoštećeni spremnik ili cisternu;
- Razlivenu opasnu materiju prekriti nezapaljivim apsorpcijskim materijalom, pijeskom, specijalnom piljevinom i odložiti u spremnike za odlaganje opasnog otpada;
- Spriječiti izlijevanje u vodotoke, drenažne sisteme ili odvodne kanale;
- Obavještanje o stanju mogućnosti formiranja oblaka para;
- Poduzeti mjere lične zaštite;
- Izolirati područje ispuštanja. Osloboditi područje od zaposlenika i posjetioca po mogućnosti u suprotnoj strani od smjera puhanja od vjetra.

Postupanje u slučaju požara/eksplozije:

- Oglašavanje uzbune i pristup neposrednom gašenju požara;
- Obavještanje odgovornih osoba i institucija prema sistemu obavještanja u slučaju incidentnih situacija;
- Ukoliko se na lokaciji pretakališta odvijaju aktivnosti pretakanja prekinuti pretakanje;
- Ukoliko je moguće, zatvaranje sigurnosnih ventila i izoliranje svih međusobno povezanih sistema protoka plina pokretanjem sistema isključivanja u nuždi;
- Intervenciji pristupiti kad izmjerena koncentracija opasnih para u zraku, na mjestu istjecanja, padne ispod granice eksplozivnosti;
- Poduzeti mjere lične zaštite;
- Ukoliko je požar nastao kao posljedica eksplozije primjenjuju se aktivnosti u slučaju požara;
- Sklapanje u privremeno sigurnosne prostore, kako bi se zaštitili ljudski životi.

Postupci u slučaju požara:

- Prekinuti proces pretakanja;
- Započeti gašenje svim raspoloživim sredstvima;
- Dojaviti požar;
- Ukoliko je to moguće uraditi isključiti električnu energiju;
- U slučaju požara na pretakalištu, ukoliko je to moguće učiniti bez opasnosti, zatvoriti poklopac na cisterni i ispusne ventile;
- Poduzeti mjere za sprječavanje širenja požara;
- Manje požare odmah ugasiti aparatima za početno gašenje požara;
- Poduzeti mjere lične zaštite;
- Postupati u skladu sa uputstvima za siguran rad i sprečavanje nastanka požara;

- U slučaju požara na pumpama za pretakanje odmah isključiti dovod električne energije i ukoliko je moguće zatvaranjem ventila spriječiti dotok novih količina goriva;
- U slučaju nemogućnosti gašenja požara vlastitim sredstvima pozivaju se vanjske snage i nastupa daljnja evakuacija ljudi.

Opis sigurnosne opreme i rasoloživih sredstava:

- Kontinuirano napajanje predmetnih objekata i postrojenja na lokaciji električnom energijom iz distributivne mreže. Za potrebe obezbjeđenja električne energije, u slučaju njenog nestanka, na lokaciji benzinske pumpe HIFA-PETROL d.o.o. instaliran je agregat;
- Instaliran sistem za automatsku dojavu požara (vatrodojava) u objektu upravne zgrade terminala i na pretakalištu naftnih derivata. Automatski javljači požara su napravljeni na način da reagiraju na prisutnost dima, topline i karakteristične svjetlosti te šalju električni signal centralnom uređaju koji nakon ocjene i obrade tog signala aktivira uređaje za zvučnu i svjetlosnu signalizaciju;
- Na predmetnoj lokaciji instalirana je vanjska hidrantska mreža. Za snadbijevanje hidrantske mreže vodom koristi se gradska vodovodna mreža. Lokacija spremnika za skladištenje i pretakane naftnih derivata štiti se sa tri nadzemna hidranta. Lokacija spremnika za skladištenje i pretakanje UNP-a štiti se sa 4 nadzemna hidranta. U objektima (Skladište 1 i 2) koji se nalaze u blizini spremnika za skladištenje UNP-a i naftnih derivata izvedena su po tri zidna hidranta;
- Spremnici i pripadajuće instalacije su opremljeni svom potrebnom i propisanom zapornom i sigurnosnom armaturom, opremom, mjernim i sigurnosnim uređajima.
- U objektima i na svim prostorima terminala postavljeni su aparati za početno gašenje požara tipa S-9, S-50, CO₂-5;
- Na objektima postrojenja instaliran je sistem gromobranske zaštite i sistem zaštite od statičkog uzemljenja;
- Izvedeni su protivpožarni i manipulativni putevi koji se redovno održavaju čistim i prohodnim;
- Na cijeloj lokaciji terminala postavljene su table sa znakovima opasnosti od opasnih materija, zabrana i obavještenja;
- Na lokaciji podružnice instaliran je sistem videonadzora;
- Na lokaciji podružnice instaliran je sistem rasvjete;
- Na lokaciji oko terminala postavljena je metalna ograda i na ulazu u terminal metalne kapije svrhu sprečavanja ulaska neovlaštenim licima;
- U objektu uprave terminala postavljen je ormarić prve pomoći;
- Lična zaštitna sredstva;

Pored opreme i sredstava za ograničavanje nesreće većih razmjera rasoloživi su i sljedeći resursi:

❖ Unutrašnji resursi

- Tim za pokretanje hitnih postupaka i ublažavanja posljedica na mjestu događanja i njihovu koordinaciju;

- Tim za provedbu interventnih procedura i koordinaciju aktivnosti na evakuaciji;
- Osposobljeni zaposlenici za početno gašenje požara.

❖ Vanjski resursi

U slučaju kada se posljedice akcidenta na lokaciji područja pogona i postrojenja prošire izvan područja pogona i postrojenja operatora, u zavisnosti od vrste akcidenta rukovoditelj tima za provođenje postupaka kod velike nesreće, obavještava Federalnu upravu civilne zaštite, profesionalnu vatrogasnu jedinicu, službu hitne medicinske pomoći, policiju, službu civilne zaštite općine Tešanj.

4. ORGANIZACIJA OGRANIČAVANJA RIZIKA ZA OSOBE NA MJESTU DOGAĐANJA, UKLJUČUJUĆI I NAČINE UPOZORAVANJA I OČEKIVANO PONAŠANJE PO PRIJEMU UPOZORENJA

Organizacija ograničavanja rizika za osobe na mjestu događanja obuhvata skup mjera koje je potrebno poduzeti za odbranu i akciju spašavanja ugroženih i nastradalih osoba.

Ozlijeđenoj osobi mora se odmah pružiti prva pomoć, na najbližem mjestu na kojem se ona može pružiti, da ne bi nastupile teže posljedice zbog odgode. Prije pružanja prve pomoći unesrećenima, izolirati područje nesreće od izvora zapaljenja, uključujući i isključivanje iz električne mreže i koristiti lična zaštitna sredstva

Mjere prve pomoći kod nesreća sa UNP-om propan-butan smjesa:

- U slučaju udisanja - Pomjeriti osobu na svjež zrak. Ne ostavljati unesrećenog bez nadzora. Potražite liječničku pomoć. Ukoliko je disanje otežano, unesrećenom dati kisik ukoliko je moguće. U slučaju zatajenja srca (bez pulsa) primijeniti kardio pulmonalnu reanimaciju;
- U slučaju dodira s kožom - Ne uklanjati smrznutu odjeću sa unesrećenog. Obilno ispirati vodom zahvaćeno područje najmanje 15 minuta. Ukoliko ima znakova promrzlina (crvenilo kože, osjećaj gorenja ili trnjenja), ne trljati, masirati ili zamotavati ozlijeđeno područje. Poslati ozlijeđenog u bolnicu;
- U slučaju kontakta s očima - Ukloniti sočiva ukoliko imaju. Ispirati oči vodom obilno najmanje 15 minuta. Oko držati otvorenim tokom ispiranja. Ukoliko ima znakova promrzlina, boli, oteklina, povrijeđeni treba posjetiti specijalistu u zdravstvenoj ustanovi;
- U slučaju gutanja - U slučaju kontakta s proizvodom mogu se pojaviti promrzline na usnama i u ustima.

Izlaganjem velikim koncentracijama a može izazvati zagušenje disajnih puteva. Kontakt s proizvodom može uzrokovati promrzline.

Mjere prve pomoći kod nesreća sa dizelskim gorivima:

- U slučaju udisanja - nesrećenog udaljiti iz onečišćenog prostora na svjež zrak. U slučaju vrtoglavice, mučnine, glavobolje i trajnih tegoba odmah zatražiti liječničku

pomoć. U slučaju nesvjestice prebaciti ozlijeđenu osobu u bolnicu, u bočnom položaju, pazeći na prohodnost dišnih putova. U slučaju otežanog disanja ili prestanka disanja, otvoriti dišne puteve, započeti s reanimacijom (masaža srca i umjetno disanje) te odmah potražiti liječničku pomoć;

- U slučaju dodira sa kožom - Svući natopljenju odjeću i obuću, a mjesta dodira ispirati temeljito vodom i sapunom barem 15 - 20 minuta. U slučaju pojave crvenila potražiti savjet liječnika;
- U slučaju kontakta s očima - Ukloniti kontakte leće i ispirati najmanje 15 minuta tekućom vodom. U slučaju nadražaja, zamagljenog vida i naticanja odmah potražiti liječničku pomoć;
- U slučaju gutanja - NE izazivati povraćanje! Ne davati ništa na usta. Uvijek pretpostaviti da je došlo do aspiracije u pluća. Ako dođe do povraćanja, glavu držati ispod visine kukova, da se spriječi prodor u pluća. Odmah potražiti liječničku pomoć. U slučaju gutanja uvijek pretpostaviti da je došlo do aspiracije u pluća uz opasnost od plućnog edema. Pokazati naljepnicu s ambalaže ili STL.

Mjere prve pomoći kod nesreća sa bezolovnim motornim benzinom:

- U slučaju udisanja - Unesrećenog udaljiti iz onečišćenog prostora na svježiji zrak. U slučaju vrtoglavice, mučnine, glavobolje i trajnih tegoba odmah zatražiti liječničku pomoć. U slučaju nesvjestice prebaciti ozlijeđenu osobu u bolnicu, u bočnom položaju, pazeći na prohodnost dišnih putova. U slučaju otežanog disanja ili prestanka disanja, otvoriti dišne puteve, započeti s reanimacijom (masaža srca i umjetno disanje) te odmah potražiti liječničku pomoć;
- U slučaju dodira sa kožom - Ukloniti onečišćenu odjeću i obuću i odložiti je na siguran način. Isprati mjesto dodira sapunom i vodom 10-15 minuta. U slučaju nadražaja, naticanja ili crvenila odmah potražiti liječničku pomoć;
- U slučaju kontakta s očima - Ukloniti kontaktne leće (ako ih unesrećeni nosi) i isprati vodom najmanje 15 minuta. U slučaju nadražaja, zamagljenog vida i naticanja odmah potražiti liječničku pomoć;
- U slučaju gutanja - NE izazivati povraćanje! Ne davati ništa na usta! Uvijek pretpostaviti da je došlo do aspiracije u pluća. Ako dođe do povraćanja, glavu držati ispod visine kukova, da se spriječi prodor u pluća. Odmah potražiti liječničku pomoć. U slučaju gutanja uvijek pretpostaviti da je došlo do aspiracije u pluća uz opasnost od plućnog edema. Pokazati naljepnicu s ambalaže ili STL.

Mjere prve pomoći kod nesreća sa euro loživim uljem ekstra lako:

- U slučaju udisanja - Unesrećenog udaljiti iz onečišćenog prostora na svježiji zrak. U slučaju vrtoglavice, mučnine, glavobolje i trajnih tegoba odmah zatražiti liječničku pomoć. U slučaju nesvjestice prebaciti ozlijeđenu osobu u bolnicu, u bočnom položaju, pazeći na prohodnost dišnih putova. U slučaju otežanog disanja ili prestanka disanja, otvoriti dišne puteve, započeti s reanimacijom (masaža srca i umjetno disanje) te odmah potražiti liječničku pomoć;

- U slučaju dodira sa kožom - Svući natopljenu odjeću i obuću, a mjesta dodira ispirati temeljito vodom i sapunom barem 15 - 20 minuta. U slučaju pojave crvenila potražiti savjet liječnika;
- U slučaju kontakta s očima - Ukloniti kontakte leće i ispirati najmanje 15 minuta tekućom vodom. U slučaju nadražaja, zamagljenog vida i naticanja odmah potražiti liječničku pomoć;
- U slučaju gutanja - NE izazivati povraćanje! Ne davati ništa na usta. Uvijek pretpostaviti da je došlo do aspiracije u pluća. Ako dođe do povraćanja, glavu držati ispod visine kukova, da se spriječi prodor u pluća. Odmah potražiti liječničku pomoć. U slučaju gutanja uvijek pretpostaviti da je došlo do aspiracije u pluća uz opasnost od plućnog edema. Pokazati naljepnicu s ambalaže ili STL.

U slučaju zatrpavanja unesrećenih, pretraživanje i spašavanje obavljaju zaposlenici koji se nađu u neposrednoj blizini objekta. Oslobođanje zatrpanih obavlja se krajnje pažljivo, posebno u njihovoj neposrednoj blizini. Ozlijeđeni se iznose uz sve mjere opreza, kako se ozljede ne bi pogoršale. Spašavanje, odnosno vađenje ozlijeđenih zaposlenika te pružanje prve pomoći ozlijeđenim radnicima, može obavljati samo osoba koja je za to osposobljena.

Gašenje požara mora biti prvenstveno usmjereno na spašavanje ugroženih osoba, a tek onda na konačno savladavanje požara. Voditelj tima za spašavanje, u saradnji s odgovornom osobom za gašenje požara, odredit će prioritet spašavanja i gašenja, odnosno na koja mjesta će se usmjeriti sredstva za gašenje požara, da bi se u što kraćem vremenu evakuisali i spasili ugroženi.

5. ORGANIZACIJA RANOG UPOZORENJA, U SLUČAJU INCIDENTA, FEDERALNE UPRAVE KOJA JE ODGOVORNA NA PRIMJENU VANJSKOG PLANA INTERVENCIJE, VRSTU INFORMACIJA KOJE BI TREBALO SADRŽAVATI POČETNO UPOZORENJE I MJERE PRUŽANJA DATALJNIJIH INFORMACIJA, ČIM POSTANU DOSTUPNE

U slučaju velike nesreće koja ima ozbiljne posljedice za zdravlje ljudi, materijalna dobra i okoliš, a čije djelovanje prelazi područje postrojenja obavještava se Federalna uprava za civilnu zaštitu i pokreće se Vanjski plan intervencije.

Osobe odgovorne za povezivanje sa Federalnom upravom zaduženom za vanjski plan intervencije:

Muhamed Vrabac, direktor društva	Tel: 387 61 799 755
Halid Kadrić, zamjenik direktora	Tel: 387 62 674 522
Hasan Halilović, poslovođa Terminala Bukva	Tel: 387 61 894 927
Mirnes Madeško, referent zaštite na radu i zaštite od požara	Tel: 387 61 668 706

Prilikom obavještanja nadležnog organa za provođenje vanjskog plana intervencije potrebno je dostaviti sljedeće informacije:

- a) okolnostima nesreće,
- b) opasnim supstancama koje su prisutne,
- c) procjeni uticaja nesreće na ljude i okoliš i
- d) poduzetim hitnim mjerama.

Tabela 1. Telefonski brojevi javnih službi područja na kojem se nalazi postrojenje

Naziv službi	Broj telefona	Broj telefona
Federalna uprava civilne zaštite	+387 33 779 450 +387 33 779 499	-
Služba civilne zaštite	+387 32 650 108	121
Policijska stanica	+387 32 650 014	122
Profesionalna vatrogasna jedinica	+387 32 650 720	123
Služba hitne medicinske pomoći	+387 32 650 102	124

Tokom stavljanja situacije pod kontrolu i kod sanacije posljedica na području i van područja postrojenja, stručni zaposlenici operatora pružit će stručnu pomoć operativnim snagama sistema civilne zaštite u provođenju mjera civilne zaštite, za sadržaje za koje su oni mjerodavni u jedinstvenom sistemu civilne zaštite.

6. ORGANIZACIJA OSPOSOBLJAVANJA OSOBLJA ZA DUŽNOSTI KOJE ĆE MORATI OBAVLJATI KADA JE POTREBNO I PREMA POTREBI, KOORDINIRANJE AKTIVNOSTIMA SA HITNIM SLUŽBAMA IZVAN MJESTA DOGAĐAJA

Svi zaposlenici koji upravljaju procesom i novi zaposlenici koji će upravljati procesom te svi ostali zaposlenici prije početka uvođenja novog procesa moraju biti osposobljeni za rad na siguran način, za početno gašenje požara, za rukovanje lako zapaljivim tečnostima i gasovima i za postupanje u slučaju izvanrednog događaja.

Obzirom da je pravno lice HIFA-PETROL d.o.o. izradio dokument Akt o procjeni rizika - Procjena rizika od nastanka ozljeda, profesionalnih bolesti ili oštećenja zdravlja na radnim mjestima i mjestima rada u radnom okolišu, broj: 01-13-62-V/23, od 29.05.2023. godine, prema Zakonu o zaštiti na radu (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine 79/20), obavezan je provesti osposobljavanje zaposlenika iz oblasti zaštite na radu nakon izrađenog akta odnosno prema utvrđenim opasnostima i štetnostima prepoznatim u aktu o procjeni rizika.

Operator je dužan provesti osposobljavanje zaposlenika iz oblasti zaštite od požara najmanje jednom u 24 mjeseca, prema Zakonu o zaštiti od požara (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine 64/09).

Operator je dužan provesti osposobljavanje zaposlenika za rukovanje lako zapaljivim tečnostima i gasovima, prema Zakonu o prometu eksplozivnih materija i zapaljivih tečnosti i gasova („Službeni list R BiH“, broj 39/89 – prečišćeni tekst, 36/90).

Zaposlenici na terminalu prošli su obuku i provjeru osposobljenosti zaposlenika iz oblasti zaštite na radu, zaštite od požara i provjeru stručnog znanja za rukovanje tečnostima i gasovima u prometu.

Operator HIFA-PETROL d.o.o. u saradnji sa ovlaštenim pravnim licima organizuje pokazne vježbe iz oblasti zaštite od požara jednom u toku godine, za zaposlenike u određenim regijama. Svi zaposlenici dužni su učestvovati u vježbi prema unaprijed razrađenom planu vježbe. O provedenim vježbama sastavlja se zapisnik.

7. ORGANIZACIJA PRUŽANJA PODRŠKE UBLAŽUJUĆIM MJERAMA IZVAN MJESTA DOGAĐAJA

Operator HIFA-PETROL d.o.o. dužan je sa svojim ljudskim snagama i materijalnim resursima učestvovati u provođenju mjera i aktivnosti u sistemu civilne zaštite.

Sigurnosna oprema i sredstva kojima se raspolaže na području postrojenja navedeni su u poglavlju 3. *Za predvidljive uvjete ili događaje koji bi mogli biti značajni za izbijanje nesreće većih razmjera, radnje koje treba preduzeti da bi se ti uslovi i događaji držali pod kontrolom te da bi se ograničile njihove posljedice, što uključuje i opis sigurnosne opreme te raspoloživih sredstava.*

Način komunikacije i brojevi telefona nadležnih službi navedeni su 5. *Organizacija ranog upozorenja, u slučaju incidenta, federalne uprave koja je odgovorna na primjenu vanjskog plana intervencije, vrstu informacija koje bi trebalo sadržavati početno upozorenje i mjere pružanja detaljnijih informacija, čim postanu dostupne.*

U slučaju potrebe za pružanjem pomoći izvan područja postrojenja, operator će ustupiti svu raspoloživu opremu sredstva, kao i stručnu pomoć operativnim snagama sistema civilne zaštite u provođenju mjera ublažavanja posljedica nesreće.